

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 15/21

2021 m. vasario 11 d., Liuksemburgas

Sprendimas sujungtose bylose C-407/19 *Katoen Natie Bulk Terminals NV ir General Services Antwerp NV / Belgische Staat* ir C-471/19 *Middlegate Europe NV / Ministerraad*

Įstatymas, pagal kurį uosto darbas leidžiamas tik pripažintiems darbuotojams, gali būti suderinamas su Sąjungos teise, jeigu juo siekiama užtikrinti saugą uostų teritorijose ir užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams darbe

Vis dėlto paritetinės administracinės komisijos dalyvavimas uostų darbininkų pripažinimo procedūroje nėra nei būtinas, nei tinkamas numatytam tikslui pasiekti

Belgijos teisėje uosto darbą, be kita ko, reglamentuoja Įstatymas dėl uosto darbo organizavimo, pagal kurį uosto darbus gali atlikti tik pripažinti uosto darbininkai. 2014 m. Europos Komisija išsiuntė Belgijai oficialų pranešimą ir jame nurodė, kad jos uosto darbo reglamentavimo tvarka pažeidžia įsisteigimo laisvę (SESV 49 straipsnis). Gavusi šį pranešimą Belgija 2016 m. priėmė Karaliaus dekretą dėl uosto darbininkų pripažinimo uosto teritorijose, kuriame buvo nustatytos Įstatymo dėl uosto darbo organizavimo įgyvendinimo taisyklės, todėl Komisija jos atžvilgiu nutraukė pažeidimo procedūrą.

Byloje *Katoen Natie Bulk Terminals ir General Services Antwerp* (C-407/19) dvi atitinkamais pavadinimais veikiančios bendrovės, vykdančios uosto operacijas Belgijoje ir užsienyje, kreipėsi į *Raad van State* (Valstybės Taryba, Belgija) su prašymu panaikinti šį 2016 m. Karaliaus dekretą, nes manė, kad jis kliudo jų laisvei Belgijos uostų teritorijose įdarbinti uosto darbininkus iš kitų valstybių narių nei Belgija.

Byloje *Middlegate Europe* (C-471/19) atitinkamai bendrovei buvo paskirta bauda Belgijos policijos tarnyboms konstatavus pažeidimą dėl to, kad uosto darbą atliko nepripažintas uosto darbininkas. Šioje antrojoje byloje per procesą, vykusį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, t. y. *Grondwettelijk Hof* (Konstitucinis Teismas, Belgija), bendrovė ginčijo Įstatymo dėl uosto darbo organizavimo konstitucingumą ir teigė, kad jis pažeidžia įmonių prekybos ir verslo laisvę. Pažymėjęs, kad ši Belgijos Konstitucijoje garantuojama laisvė yra glaudžiai susijusi su kitomis SESV garantuojamomis pagrindinėmis laisvėmis, pavyzdžiui, laisve teikti paslaugas (SESV 56 straipsnis) ir įsisteigimo laisve (SESV 49 straipsnis), minėtas teismas, kaip ir *Raad van State* (Valstybės Taryba) pirmojoje byloje, nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl šių nacionalinių normų, pagal kurias toliau taikoma speciali uosto darbininkų įdarbinimo tvarka, suderinamumo su šiomis dviem nuostatomis. Sujungtose bylose Teisingumo Teismo buvo prašoma ne tik atsakyti į šį klausimą, bet ir nustatyti papildomus kriterijus, leidžiančius įvertinti, ar uosto darbininkams taikoma tvarka atitinka Sąjungos teisės reikalavimus.

Teisingumo Teismo vertinimas

Teisingumo Teismas visų pirma konstatavo, kad nagrinėjama reglamentavimo tvarka, kuri įpareigoja įmones nerezidentės, norinčias įsisteigti Belgijoje, kad galėtų vykdyti uosto veiklą, arba teikti uosto paslaugas neįsisteigusios, pasitelkti tik pagal tą reglamentavimo tvarką pripažintus uosto darbininkus, kliudo tokioms įmonėms pasitelkti savo darbuotojus arba įdarbinti kitus nepripažintus darbininkus. Todėl tokia reglamentavimo tvarka, dėl kurios šių įmonių įsisteigimas arba paslaugų teikimas Belgijoje tampa mažiau patrauklus, yra šių dviejų – įsisteigimo ir paslaugų teikimo – laisvių, užtikrinamų atitinkamai pagal SESV 49 ir 56 straipsnius, apribojimas. Teisingumo Teismas priminė, kad toks pagrindinių laisvių apribojimas gali būti pateisinamas vienu iš privalomųjų bendrojo intereso pagrindų, jeigu jis tinkamas juo siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti. Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas pažymėjo, kad

aptariama reglamentavimo tvarka pati savaime negali būti laikoma netinkama ar neproporcinga siekiant užsibrėžto tikslo, t. y. užtikrinti saugą uosto teritorijose ir užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams darbe. Nagrinėjimą sistemą vertindamas bendrai, Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokie reglamentavimo aktai suderinami su SESV 49 ir 56 straipsniais, jeigu pagal juos nustatytos sąlygos ir tvarka, pirma, grindžiamos skaidriais, objektyviais, nediskriminaciniais ir iš anksto žinomais kriterijais, leidžiančiais kitų valstybių narių uosto darbininkams įrodyti, kad savo kilmės valstybėje atitinka reikalavimus, lygiaverčius tiems, kurie taikomi nacionaliniams uosto darbininkams ir, antra, nenustato riboto darbininkų, kurie tokie gali būti pripažinti, kontingento.

Toliau nagrinėdamas ginčijamo Karaliaus dekreto suderinamumą su įvairiomis SESV užtikrinamomis judėjimo laisvėmis Teisingumo Teismas nurodė, kad aptariama nacionalinė reglamentavimo tvarka taip pat lemia SESV 45 straipsnyje įtvirtinto laisvo darbuotojų judėjimo apribojimą, nes gali atgrasyti darbdavius ir darbuotojus iš kitų valstybių narių. Taigi Teisingumo Teismas įvertino įvairių šiuose reglamentavimo aktuose numatytų priemonių būtinumą ir proporcingumą tikslui užtikrinti saugą uosto teritorijose ir užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams darbe.

Šiuo klausimu, pirma, Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad nagrinėjama reglamentavimo tvarka, pagal kurią visų pirma:

- uosto darbininkus pripažįsta administracinė komisija, kurią paritetiniais pagrindais sudaro darbdavių organizacijų ir darbuotojų organizacijų paskirti nariai,

- ši komisija, atsižvelgdama į darbo jėgos poreikį, taip pat sprendžia, ar pripažinti darbininkai turi būti įtraukti į uosto darbininkų kontingentą, turint omenyje tai, kad į šį kontingentą neįtrauktų uosto darbininkų pripažinimo trukmė apribojama pagal jų darbo sutarties trukmę, todėl pripažinimo procedūra turi būti pradėdama dėl kiekvienos naujos jų sudaromos sutarties,

- nenumatyta jokie maksimalaus termino, per kurį minėta komisija turi priimti sprendimą,

yra nesuderinama su SESV 45, 49 ir 56 straipsniuose įtvirtintomis judėjimo laisvėmis, nes nėra nei būtina, nei tinkama numatytam tikslui pasiekti.

Antra, Teisingumo Teismas vertino uosto darbininkų pripažinimo sąlygas. Pagal nagrinėjamą reglamentavimo tvarką darbininkas turi atitikti tinkamumo pagal sveikatos būklę, psichologinio testo išlaikymo ir išankstinio profesinio mokymo reikalavimus, nebent gali įrodyti, kad kitoje valstybėje narėje atitinka panašius reikalavimus. Anot Teisingumo Teismo, šie reikalavimai yra sąlygos, tinkamos saugai uosto teritorijose užtikrinti ir proporcingos tokiam tikslui. Todėl tokios priemonės yra suderinamos su SESV 45, 49 ir 56 straipsniuose numatytomis judėjimo laisvėmis. Vis dėlto Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar darbdavių organizacijai ir tinkamais atvejais – pripažintų uostų darbininkų profesinėms sąjungoms pavesta funkcija skirti organus, atsakingus už tokių patikrų, testų ir egzaminų atlikimą, negali kelti abejonių dėl jų skaidrumo, objektyvumo ir nešališkumo.

Trečia, Teisingumo Teismas nusprendė, kad reglamentavimo aktai, pagal kuriuos uosto darbininkai išsaugo statusą, jiems pripažintą pagal ankstesnę teisinę tvarką, ir yra įtraukiami į uosto darbininkų kontingentą, nėra netinkami užsibrėžtam tikslui pasiekti ir jam neproporcingi, todėl šiuo aspektu jie taip pat suderinami su SESV 45, 49 ir 56 straipsniuose įtvirtintomis laisvėmis.

Ketvirta, Teisingumo Teismas pripažino, kad nagrinėjama reglamentavimo tvarka, pagal kurią uosto darbininko įtraukimui į kitos uosto teritorijos nei ta, kurioje jis buvo pripažintas, darbuotojų kontingentą taikomos kolektyvinėje sutartyje nustatytos sąlygos ir tvarka, yra suderinama su SESV 45, 49 ir 56 straipsniuose numatytomis judėjimo laisvėmis. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nustatytos sąlygos ir tvarka yra būtinos ir proporcingos atsižvelgiant į tikslą užtikrinti saugą kiekvienoje uosto teritorijoje.

Galiausiai Teisingumo Teismas nurodė, kad reglamentavimo tvarka, numatanti, kad logistiniai darbuotojai uosto teritorijose privalo turėti „saugos sertifikatą“, kurio išdavimo tvarka numatyta

kolektyvinėje sutartyje, nėra nesuderinama su SESV 45, 49 ir 56 straipsniuose įtvirtintomis laisvėmis, jeigu tokio sertifikato išdavimo sąlygos yra būtinos ir proporcingos tikslui užtikrinti saugą uosto teritorijose, o numatyta jo gavimo procedūra nelemia nepagrįstos ir neproporcingos administracinės naštos.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Antoine Briand ☎ (+352) 4303 3205

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106